

@zwnne

VPR-A SPECIALISATIEOPLEIDING | 18 maart – 3 december 2025

INTRODUCTIE

Prof. mr. G-J. (Gerrit-Jan) ZWENNE

Universiteit
Leiden

docenten & sprekers...

deze opleiding

aanvangs- eindtijden	9:45-11:00	13:30-14:45
	11:00-11:15	14:45-15:00
	11:15-12:30	15:00-16:15
	12:30-13:30	

18 maart 2025 | DAG I.
Achtergrond, context en begrippen Zwenne
Werkingsfeer Poolman
Wat een consument kan doen met de Avg tegen BigTech Danny Mekic
lunch in Sterrenwacht
borrel en diner in Prentenkabinet

8 april 2025 | DAG II.
Beginselen en grondslagen, en bijzondere gegevens
Verwerkingsgrondslagen De Vries & Wisman
bespreking opdracht 1 Dunnik
lunch in Prentenkabinet

6 mei 2025 | DAG III.
Verwerkingsverantwoordelijke Kroes
Verwerkersovereenkomst Tholen
Beveiliging en datalakken
Internationale gegevensdoorgiften Koëter
lunch in Sterrenwacht

27 mei 2025 | DAG IV.
Formaliteiten en accountability Schermer
Rechtsbescherming, handhaving & toezicht Tjeenk Willink & Drouen
bespreking opdracht 2 Dunnik
tussentijdse mondelinge evaluatie
lunch in Sterrenwacht

17 juni 2025 | DAG VI.
Transparantie en overige rechten van betrokkenen
Profilering & ePrivacy Zwenne
Cookies & RTB Wolters Ruckert
AI Act & Avg Poolman
Lunch in Prentenkabinet

11 sept. 2025 | DAG V.I.
SYMPOSIUM met o.a.
Wet gegevensverwerking in samenwerkingsverbanden (WGS) Niels Groenhart (DNB)
Energiewet (Stb 2025, 12) en persoonsgegevens Dunnik (Coupry)
Procederen voor de goede zaak Ekker
borrel in KOG

25 sept 2025 | DAG VII.
Collectieve actie en schadevergoeding Alberdigh Thijm
Rechtspraak HvJEU en EHRM Volgenant
tussentijdse toets Dunnik
Lunch in Sterrenwacht

9 oktober 2025 | DAG VIII.
Privacy in het sociale domein: een overzicht Van Graafeiland & Gillhaus
Privacy in de zorg Van Balen
Privacy in arbeidsverhoudingen Jakimowicz
lunch in Sterrenwacht

30 oktober 2025 | DAG IX.
bespreking opdracht 4 Dunnik
Rechten van betrokkenen: inzage en verbetering Jakimowicz
examentraining Dunnik & P
Lunch in Pre

3 december 2025 | DAG X.
Examen
Diploma-uitreiking

8 november **Nationaal Privacy Congres 2025** in Naturalis Leiden met o.a. Herald Jongen (Greenberg Traurig), Danny Mekic (o.a. U), Peter Olshoorn (o.a. NRC)

Te bestuderen

derde druk 2024

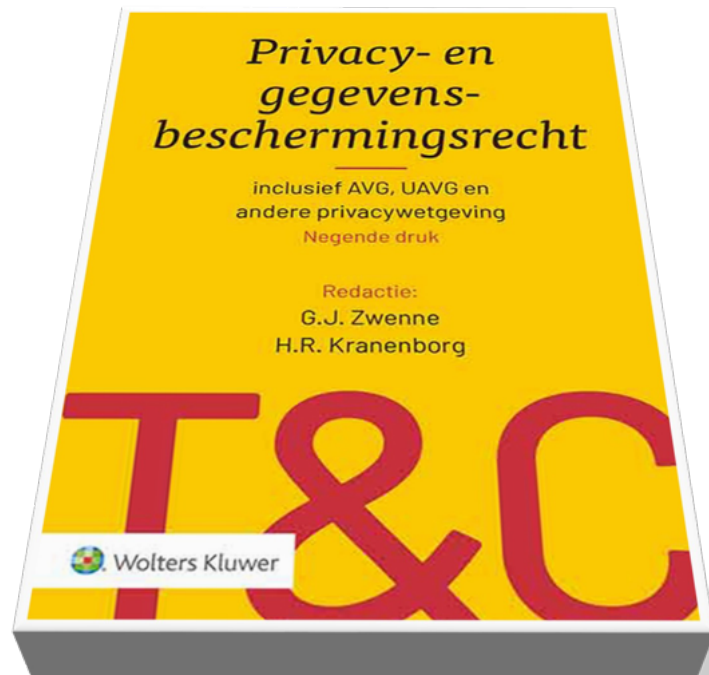
een Nederlandse én een Engelse versie!

aanbevolen is niet-verplicht!

naslag

vier opdrachten en een mondeling examen

- niet noodzakelijk reeds behandelde stof
- beoordeeld door Dunnik

waarvan één via de 'tussentijdse toets'

verplicht voor advocaten

- casus
- gesprek
- cijfer

• vergelijkbaar met casus van opdrachten

• 45 minuten bestuderen

• twee docenten (VPR-A bestuursleden)

• ca. 30 minuten

• open boek, géén communicatie

$$\text{eindcijfer} = \frac{\text{examencijfer} + \text{gemiddelde van 3 opdrachten}}{2}$$

VPR-A SPECIALISATIEOPLEIDING | 18 maart 2025

CONTEXT EN ACHTERGROND institutes en kernbegrippen

Prof. mr. G-J. (Gerrit-Jan) ZWENNE

Universiteit
Leiden

*ACHTERGROND
vanwaar privacywetgeving?*

privacydimensies

1. fysieke privacy

2. territoriale privacy

3. communicatiegeheim

4. informationele privacy

lichamelijke integriteit: visitatie ('cavity search') ademtest, bloed, dna, speeksel, etc.

huisrecht: binnentreden van woning.

briefgeheim, telefoon- en telegraafgeheim

aanspraken van individu met betrekking tot de informatie die op hem of haar betrekking heeft

Artikel 11 GW

Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

Artikel 12 GW

1. Het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij of krachtens de wet bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens de wet zijn aangewezen..

vanaf 22 februari 2023

Artikel 13 Grondwet

Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn brief- en telecommunicatiegeheim.

Beperking van dit recht is mogelijk in de gevallen bij de wet bepaald met machtiging van de rechter of, in het belang van de nationale veiligheid, door of met machtiging van hen die daartoe bij de wet zijn aangewezen

Artikel 10 Grondwet

1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

2. De wet stelt regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens.

omnibus-wetgeving met grote reikwijdte, in een nogal dynamische context

het juridisch antwoord daarop: open begrippen en vage normen

want dat is toekomstbestendig en flexibel

maar (vooral) nog steeds betrekkelijk weinig rechtspraak

en dus nog veel onopgehelderde begrippen en rechtsonzekerheid

en een (soms wat) grote rol voor (soms wat) activistische toezichhouders

As European governments rushed to embrace technology to fight the coronavirus, a plainspoken Dutchman emerged as a thorn in their side. Aleid Wolfsen's message: Don't pretend your solutions are privacy-friendly. In a group that normally keeps disagreements quiet, Wolfsen stands out. A former politician and mayor of Utrecht who **had no formal training in data protection** when he took on his role in 2016, he has repeatedly been at odds with other watchdogs, most of whom do not share his **political background**.

The official in charge of Europe's grouping of privacy regulators was also keen to play down any disagreements. There is "no difference in the positions" of different privacy regulators and the "Dutch case was a specific case," Andrea Jelinek said, while a spokesperson for the group, the European Data Protection Board, added: "The legal concept of anonymization is not an absolute concept."

Europe's Data Protection Supervisor, who had OK'd the Commission's use of telecoms data to track the coronavirus, said: "There is a difference between the technical impossibility of doing something to the very end, and something which we would call an effective anonymization."

door het RIVM, om zo voorspellingen te doen over de verspreiding van het virus.

Wolfsen eist dat het om maatregelen gaat die de bescherming van persoonsgegevens zo goed mogelijk waarborgen. „Over die spoedwet hebben wij net advies uitgebracht aan het kabinet. Wij sluiten niet uit dat de analyse van die locatiedata op een privacy-vriendelijke manier kan, maar dan moet aan strenge normen worden voldaan. Onze adviezen worden meestal opgevolgd, omdat wij een wet buiten werking kunnen stellen als de AVG wordt geschonden”, zegt Wolfsen.

„Het grootschalig volgen van mensen die daar geen toestemming voor hebben gegeven, is door de AVG echt *not done* geworden. Dat lijkt met die locatiedata nu weer aan de kant te worden geschoven”, zegt Be-

privacyrecht

**HARVARD
 LAW REVIEW.**

VOL. IV.   DECEMBER 15, 1890.   NO. 5.

THE RIGHT TO PRIVACY.

"It could be done only on principles of private justice, moral fitness, and public convenience, which, when applied to a new subject, make common law without a precedent; much more when received and approved by usage."

WILLIAM, J., in Miller v. Taylor, 4 Burr. 1021, 1316.

THAT the individual shall have full protection in person and in property is a principle as old as the common law; but it has been found necessary from time to time to define anew the exact nature and extent of such protection. Political, social, and economic changes entail the recognition of new rights, and the common law, in its eternal youth, grows to meet the demands of society. Thus, in very early times, the law gave a remedy only for physical interference with life and property, for trespasses *et et armis*. Then the "right to life" served only to protect the subject from battery in its various forms; liberty meant freedom from actual restraint; and the right to property secured to the individual his lands and his cattle. Later, there came a recognition of man's spiritual nature, of his feelings and his intellect. Gradually the scope of these legal rights broadened; and now the right to life has come to mean the right to enjoy life,—the right to be let alone; the right to liberty secures the exercise of extensive civil privileges; and the term "property" has grown to comprise every form of possession—intangible, as well as tangible.

Thus, with the recognition of the legal value of sensations, the protection against actual bodily injury was extended to prohibit mere attempts to do such injury: that is, the outlining another in

privacywet

1 1 3440 JA 608

**Gesetz- und Verordnungsblatt
 für das Land Hessen - Teil I**

1870	Ausgegeben zu Wiesbaden am 12. Oktober 1870	Nr. 41
Tage	Inhalt	Seite
7. 10. 70	Datenschutzgesetz GVBl. II 201-22	618
7. 10. 70	Gesetz zur Regelung besamensächlicher und besamensgerühlicher Verhältnisse GVBl. II 221-26	628
7. 10. 70	Gesetz über veräußerungsverkäufer Leihgaben für Besamens GVBl. II 221-26	633
7. 10. 70	Zweites Gesetz zur Regelung des Hessischen Personalvertretungs- gesetzes HdVerf. II 228-2	634
7. 10. 70	Gesetz über die Aufwandsentschädigung und den Ehrenlohn der ehren- amtlichen Bürgermeister und der ehrenamtlichen Konservatoren des Landes GVBl. II 221-23	635
7. 10. 70	Gesetz zur Regelung des Hessischen Anrichtergesetzes HdVerf. II 228-4	638
7. 10. 70	Drittes Gesetz zur Regelung des Gerichtsverfassungsgesetzes HdVerf. II 228-10	639
7. 10. 70	Gesetz zur Regelung des Hessischen Schiedsmannengesetzes HdVerf. II 228-1	640
7. 10. 70	Gesetz über die Beschäftigung zur Beseitigung von Zuständigkeiten nach der Anstiftungsverordnung GVBl. II 221-11	641
7. 10. 70	Gesetz über die Wahlgesetze GVBl. II 221-12	641

Der Landtag hat das folgende Gesetz beschlossen:

Datenschutzgesetz¹⁾
Vom 7. Oktober 1870

ERSTER ABSCHNITT

1
Datenschutz

Bereich des Datenschutzes

Der Datenschutz erstreckt alle für Zwecke der massenhaften Datenerfassung, des schriftlichen, mechanischen und elektronischen Übertrages im Bereich der Behörden, des öffentlichen Dienstes, der öffentlichen Körperschaften, Anstalten und Stiftungen des öffentlichen Rechts.

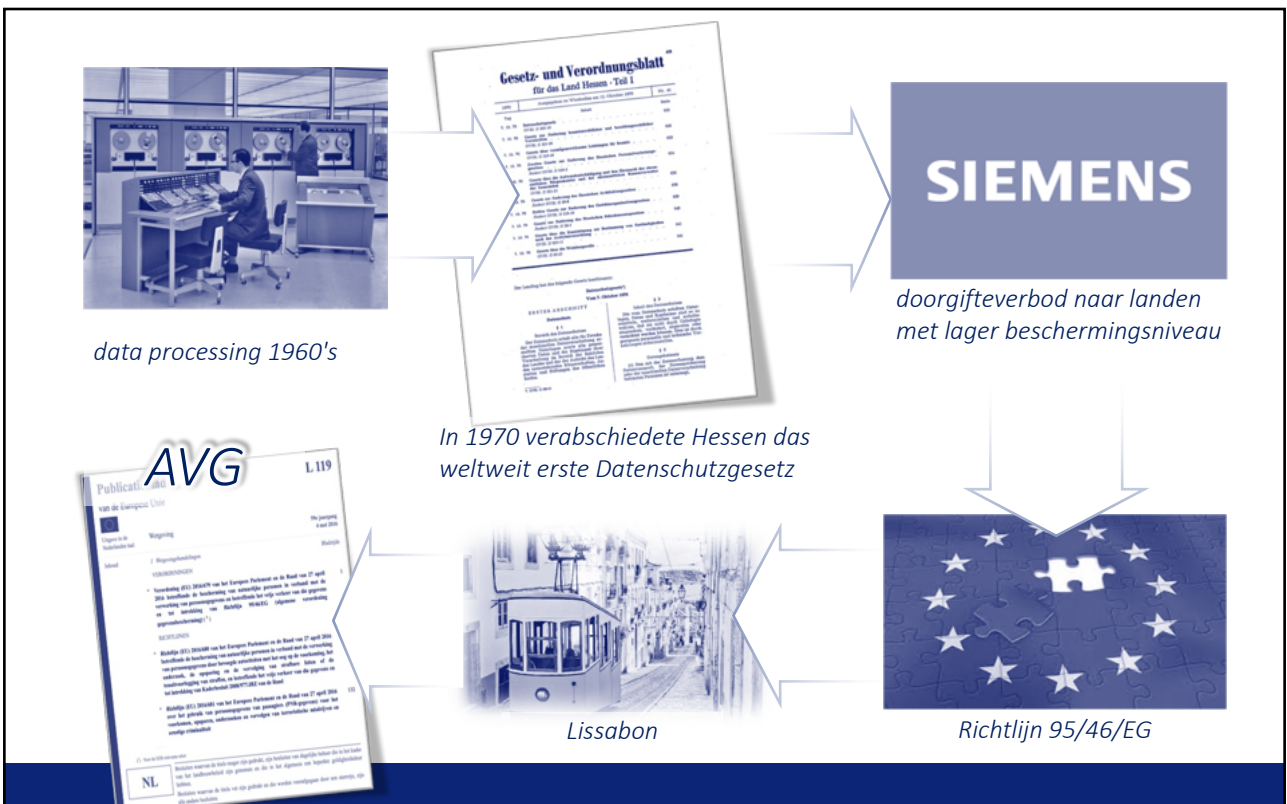
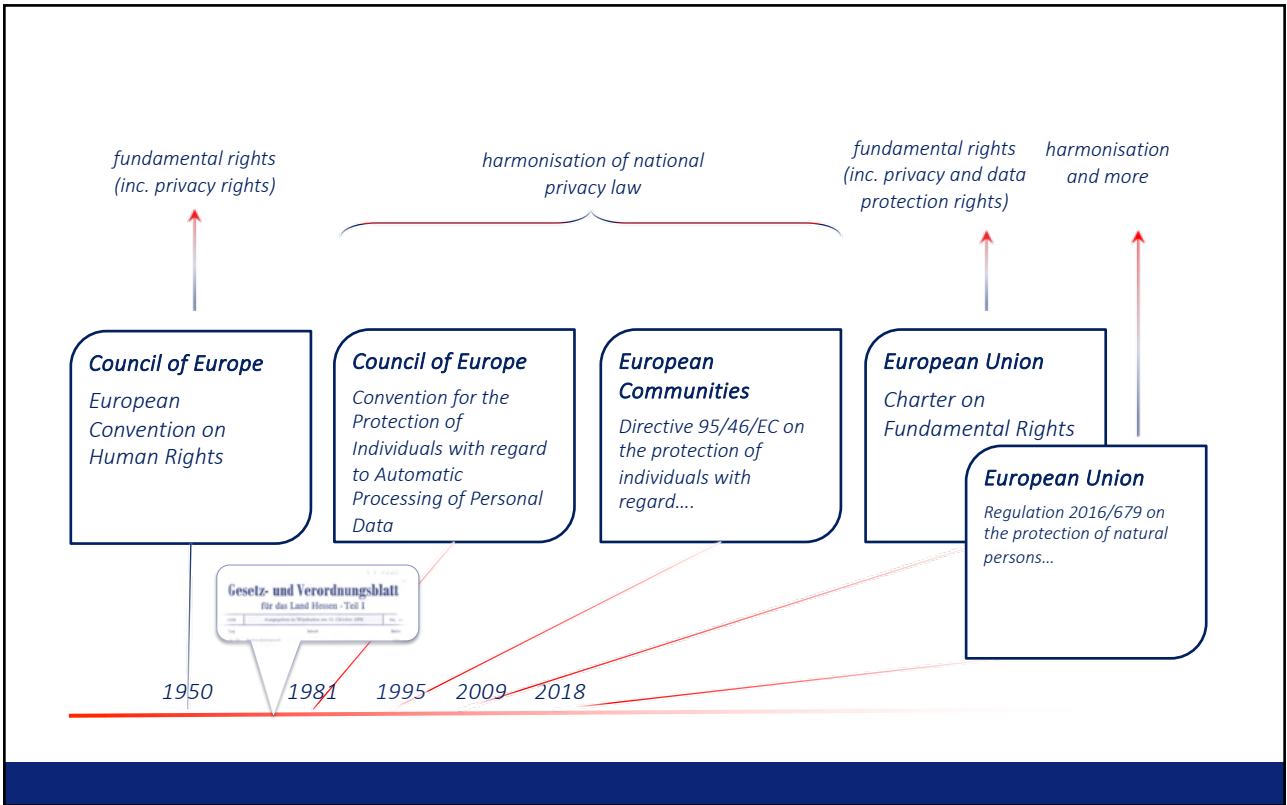
2
Inhalt des Datenschutzes

Die vom Datenschutz erfassten Unterlagen, Daten und Systeme sind so zu schützen, vorzuberufen und aufzuheben, daß sie nicht durch Unbefugte eingesehen, verändert, abgerufen oder veröffentlicht werden können. Dies ist durch geeignete personelle und technische Vorkehrungen sicherzustellen.

3
Datenschutzstelle

(1) Dem mit der Datenerfassung, dem Datentransfer, der Datenverarbeitung oder der massenhaften Datenerverarbeitung betrauten Personen ist unterweg.

1) GVBl. II 201-22

INSTITUTIES EU EC HJEU RvE EHRM

Straatsburg & Luxemburg

- Raad van Europa (47 lidstaten)
- EVRM

“concept of ‘private life’ is a broad term not susceptible to exhaustive definition”

<https://hudoc.echr.coe.int>

*o.a. S. and Marper
30562/04*

*bijv. Google Spain
C131/12*

COURT OF JUSTICE
OF THE EUROPEAN UNION

- Europese UNIE (27 lidstaten)
- EU Handvest, AVG etc.

“data subject’s rights override, as a general rule, interest of internet users”

<http://curia.europa.eu/>

supervisory authorities (“SA’s”)

KERNBEGRIPPEN

*verwerking persoonsgegevens, identificeren en
singling-out, anonimisering en pseudonimisering*

«verwerking»

1. Deze verordening is van toepassing op de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde **verwerking** van persoonsgegevens, alsmede op de verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

Art. 2(1)
AVG

Art. 2(2)
AVG

een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés,

zoals

verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, **opvragen**, **raadplegen**, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, **wissen** of vernietigen van gegevens enz.

HvJEU 5 oktober 2023, C-659/22,
ECLI:EU:C:2023:745 (RK vs.
Ministerstvo zdravotnictví)

«verwerking»

HvJEU 7 maart 2024, C-740/22,
ECLI:EU:C:2024:216 (Endemol Shine
Finland Oy)

31. Deze opsomming [van art. 4 onderdeel b AVG] heeft onder meer betrekking op het verstrekken door middel van doorzending, verspreiden en „op andere wijze ter beschikking stellen”, welke bewerkingen al dan niet geautomatiseerd kunnen zijn. In dit verband stelt artikel 4, punt 2, AVG geen enkele voorwaarde met betrekking tot de vorm van de „niet-geautomatiseerde” verwerking. **Het begrip „verwerking” omvat dus ook mondelinge verstrekking.**

32. Derhalve omvat het begrip „verwerking” als bedoeld in artikel 4, punt 2, AVG noodzakelijkerwijs de mondelinge verstrekking van persoonsgegevens.

33. De vraag blijft echter of een dergelijke verwerking binnen de materiële werkingssfeer van de AVG valt. Artikel 2 AVG, waarin die werkingssfeer wordt afgebakend, bepaalt in lid 1 dat deze verordening van toepassing is op „de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde” verwerking alsmede op de „[niet-geautomatiseerde] verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen”.

maar is het ook verwerking van gegevens opgenomen in een bestand (of daartoe zijn bestemd)...?

persoonsgegevens «identificeerbaar»

'betrokkene' of 'data subject'

Art. 4(1)
AVG

alle informatie over een geïdentificeerde
of **identificeerbare** natuurlijke persoon

'singling-out'

rekening houden met alle middelen
waarvan **redelijkerwijs valt te
verwachten** dat die worden gebruikt
kost het al dan niet een **onevenredige
inspanning** om de natuurlijke persoon te
identificeren

wat is 'identificeren'
eigenlijk..?

is een **uniek nummer** (IP-adres, Mac-
adres) voldoende om te spreken van
identificatie..?

persoonsgegevens «identificeerbaar»

Art. 4(1)
AVG

als identificeerbaar wordt beschouwd een
natuurlijke persoon die direct of indirect kan
worden geïdentificeerd, met name aan de hand
van een **identifier**

'singling-out'

MAC-address
IP-address e.d.

bijvoorbeeld een naam, identificatienummer,
locatiegegevens, **online identifier** of van een
of meer elementen die kenmerkend zijn voor de
fysieke, fysiologische, genetische, psychische,
economische, culturele of sociale identiteit van
die natuurlijke persoon

wifi-tracking...

Organisaties maken gebruik van wifi-tracking, zoals deze techniek om bedrijfseconomische informatie te genereren: hoeveel mensen passeren de winkel, hoeveel bezoekers gaan de winkel in en hoelang blijven zij op een bepaalde plaats in de winkel.

Gemeenten en evenementenorganisatoren zetten de techniek bijvoorbeeld in om loopstromen in kaart te brengen en bij te houden hoe lang bezoekers op een bepaalde plaats verblijven.

Grondslag

Via wifi-tracking worden locatiegegevens samen met het unieke nummer van een mobiel apparaat opgeslagen en verwerkt. Organisaties mogen deze persoonsgegevens volgens de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) alleen verwerken als zij daar een zogenoemde wettelijke grondslag voor hebben.

Boete van 600.000 euro voor tracking cookies op Kruidvat.nl

16 juli 2024 Thema's: Cookies, Big data en profilering

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft een boete van 600.000 euro opgelegd aan het bedrijf achter drogisterij Kruidvat. De reden voor de boete is dat het bedrijf bezoekers van Kruidvat.nl volgde met tracking cookies, zonder dat zij dat wisten of daarvoor toestemming hadden gegeven. Het bedrijf verzamelde en gebruikte daarmee tegen de regels in gevoelige persoonsgegevens van miljoenen websitebezoekers.

Het bedrijf achter Kruidvat, AS Watson (Health & Beauty Continental Europe) B.V., verzamelde gegevens van websitebezoekers en kon daarmee persoonlijke profielen maken van deze mensen. Naast locatiegegevens van bezoekers ging het onder meer om welke pagina's zij bezochten, welke producten zij aan het winkelmandje toevoegden en kochten en op welke aanbevelingen zij klikten.

singling-out...

61. De unieke user-ID die de first party cookie 'peerius_user' en de unieke visitor-ID die first party cookie 'unless_visitorid' aan een bezoeker koppelen, hebben het doel om terugkerende bezoekers te volgen. Dit betekent dat een bezoeker die eerder kruidvat.nl heeft bezocht, kan worden geïdentificeerd met een unieke user-ID of visitor-ID en het IP-adres.

[..]

65. Bij niet-geregistreerde bezoekers gaat het om de verwerking van een unieke user-ID of visitor-ID die inwisselbaar is met een naam. Een dergelijke online identifier geldt als persoonsgegevens in de zin van artikel 4, onder 1, AVG. Het gaat er namelijk om dat het mogelijk [voetoot:Breijer] is om de betrokkene direct of indirect te identificeren en dat is bij bezoekers van kruidvat.nl het geval met de unieke user-ID of visitor-ID.

66. Gelet op het voorgaande concludeert de AP dat A.S. Watson persoonsgegevens van de bezoekers van kruidvat.nl verwerkt

«identificeren»

Art. 27a WvSv

De verdachte wordt ten behoeve van het vaststellen van zijn identiteit gevraagd naar zijn naam, voornamen, geboorteplaats en geboortedatum, het adres waarop hij in de basisregistratie personen is ingeschreven en het adres van zijn feitelijke verblijfplaats. Het vaststellen van zijn identiteit omvat tevens een onderzoek van een identiteitsbewijs

HR 4 september 2012
ECLI:NL:HR:2012:BX4153

casus

verdachte weigert bekend te maken wie zij is en daarom wordt zij in de stukken aangeduid met een nummer

NN.PL133C.V.071030.100

zo een verdachte wordt aangemerkt als een anonieme, d.w.z. niet geïdentificeerde verdachte

Lindqvist

EJH 6 nov. 2003, C-101/01,
ECLI:EU:C:2003:596

artikel 2, sub a, daarvan iedere informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Hieronder valt vanzelfsprekend iemands naam tezamen met zijn telefoonnummer of gegevens over zijn werksituatie en zijn liefhebberijen.
[..]

27. Derhalve moet op de eerste vraag worden geantwoord, dat het vermelden van verschillende personen op een internetpagina met hun naam of anderszins, bijvoorbeeld met hun telefoonnummer of informatie over hun werksituatie en hun liefhebberijen, als een geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens [...] is aan te merken.

Scarlet SABAM

51 Het staat namelijk vast dat het rechterlijk bevel tot invoering van het litigieuze filtersysteem een systematische analyse van alle inhoud veronderstelt en de verzameling en identificatie van de IP-adressen van de gebruikers die illegale inhoud via het netwerk versturen. Aangezien *die IP-adressen* de precieze identificatie van die gebruikers mogelijk maken, vormen zij beschermde persoonsgegevens..

HvJEU 24 november 2011,
C-70/10, ECLI:EU:C:2011:771

«singling-out» is nog géén identificatie Europees Parlement (triloog)

A very common family name will not be sufficient to *identify someone* - i.e. to *single someone out* - from the whole of a country's population, while it is likely to achieve identification of a pupil in a classroom. Even anonymous information, such as 'the man wearing a black suit' may identify someone among the passers-by standing at a traffic light.

WP29 Op
4/2007

[data subject is] a natural person who can be *identified or singled out*, directly or indirectly, alone or in combination with associated data, by means reasonably likely to be used by the controller ...

Draft LIBE-report of
Albrecht January
2013

Art. 4(1) AVG

[data subject is] an identifiable natural person is one who can be identified, *or singled out*, directly or indirectly, in particular by reference to an identifier ..

«singling-out» is nog géén identificatie kamerbrief

Wat artikel 4 (begripsbepalingen) betreft, is er geen enkele steun voor het verder verfijnen van het begrip «persoonsgegevens» met categorieën als «singling out». De voorgestelde definitie lijkt Nederland en veel lidstaten al gecompliceerd genoeg.

de maatstaf: wat redelijkerwijs valt te verwachten Breyer

HJEU 19 okt. 2016 C-582/14
ECLI:EU:C:2016:779

48. De aanbieder van onlinemediadiensten lijkt dan ook te beschikken over middelen waarvan mag worden aangenomen dat zij redelijkerwijs kunnen worden ingezet om de betrokken persoon met behulp van derden, te weten de bevoegde autoriteit en de internetprovider, te identificeren aan de hand van de bewaarde IP-adressen.

48. [It] appears that the online media services provider has the means which may likely reasonably be used in order to identify the data subject, with the assistance of other persons, namely the competent authority and the internet service provider, on the basis of the IP addresses stored.

redelijkerwijs 'kunnen' worden ingezet om iemand te identificeren? (theoretische mogelijkheid)

redelijkerwijs 'zullen' worden ingezet om iemand te identificeren! (waarschijnlijkheid)

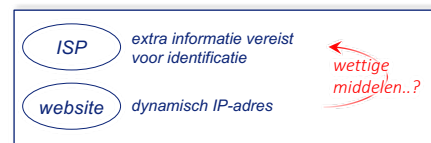
«persoonsgegevens» relatief begrip Breyer

HJEU 19 oktober 2016 C-582/14 ECLI:EU:C:2016:779

Zie ook:

- HvJEU 17 juni 2021, C-597/19, ECLI:EU:C:2021:492 (Mircom)
- HvJEU 9 November 2023, C-319/22, ECLI:EU:C:2023:837 (Gesamtverband)

49. [E]en dynamisch IP-adres dat door een aanbieder van onlinemediadiensten wordt geregistreerd telkens als een persoon een website bezoekt die door deze aanbieder toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek, ten aanzien van die aanbieder [vormt] een persoonsgegeven [...], wanneer hij beschikt over *wettige middelen waarmee hij de betrokken persoon kan identificeren aan de hand van extra informatie die bij de internetprovider van deze persoon berust.*

verondersteld wordt dat identificatie redelijkerwijs valt te verwachten als er 'wettige middelen' zijn

de maatstaf: wat redelijkerwijs valt te verwachten overw. 26 resp. 30

'singling-out'

(26) [...] Om te bepalen of een natuurlijke persoon identificeerbaar is, moet rekening worden gehouden met *alle middelen waarvan redelijkerwijs valt te verwachten dat zij worden gebruikt door de verwerkingsverantwoordelijke of door een andere persoon om de natuurlijke persoon direct of indirect te identificeren, bijvoorbeeld selectietechnieken.*

Om uit te maken of van middelen *redelijkerwijs valt te verwachten dat zij zullen worden gebruikt* om de natuurlijke persoon te identificeren, moet rekening worden gehouden met alle objectieve factoren, zoals de kosten van en de tijd benodigd voor identificatie, met inachtneming van de beschikbare technologie op het tijdstip van verwerking en de technologische ontwikkelingen.

(30) Natuurlijke personen kunnen worden gekoppeld aan online-identificatoren via hun apparatuur, applicaties, instrumenten en protocollen, zoals *internetprotocol (IP)-adressen*, identificatiecookies of andere identificatoren zoals radiofrequentie-identificatietags. Dit kan sporen achterlaten die, *met name wanneer zij met unieke identificatoren en andere door de servers ontvangen informatie worden gecombineerd*, kunnen worden gebruikt om profielen op te stellen van natuurlijke personen en natuurlijke personen te herkennen.

persoonsgegevens, een relatief begrip
GAR/EDPS

105. Aangezien de EDPS niet heeft onderzocht of Deloitte over wettelijke en in de praktijk uitvoerbare middelen beschikte om toegang te krijgen tot de aanvullende gegevens die nodig waren voor de heridentificatie van de auteurs van de opmerkingen, kan de EDPS dus niet tot die slotsom komen dat de informatie die aan Deloitte was doorgezonden, informatie vormde die betrekking had op een „identificeerbare natuurlijke persoon“ in de zin van artikel 3, punt 1, van verordening (EU) 2016/679.

bewijslast...

GAR: extra informatie vereist voor identificeerbare personen
Deloitte: gepseudonimiseerde gegevens

«singling-out» is nog géén identificatie
IAB Europe

44. [Vast staat] dat de koppeling van de in een TC-string verzwaarte informatie aan een identifiërder zoals met name het IP-adres van het toestel van de betrokken gebruiker het mogelijk kan maken om een profiel van deze gebruiker op te stellen en om de persoon waar die informatie specifiek betrekking op heeft, doodwerkelijk te identificeren.

45. Aangezien een gebruiker kan worden geïdentificeerd door een letter- en tekenreeks als de TC-string te koppelen aan aanvullende gegevens, zoals met name het IP-adres van het toestel van deze gebruiker of andere identifiërende gegevens, dient te worden geconcludeerd dat de TC-string informatie over een identificeerbare gebruiker bevat en dus een persoonsgegeven in de zin van artikel 4, punt 1, AVG is, hetgeen wordt bevestigd door overweging 30 van de AVG, waarin uitdrukkelijk wordt verwezen naar een dergelijke situatie.

Transparency and Consent String ("TC-string")

- een gecodeerde letter- en tekenreeks waarmee voorkeuren van internetgebruikers worden geregistreerd
- gedeeld met "marketingpartners in persoonsgegevens en advertentieplatformen"
- gecombineerd met cookie ("uconsent-v2") en gekoppeld aan IP-adres

TC-string in combinatie met andere identifiërende gegevens maakt identificatie mogelijk

Nota bene: IAB leden moeten aan IAB alle gegevens verstrekken waarmee de brancheorganisatie de identiteit van gebruikers kan vaststellen

persoonsgegevens, een relatief begrip
Gesamtverband /Scania

47. [...] [H]et VIN moet worden vermeld op het kentekenbewijs van een voertuig, evenals de naam en het adres van de houder van dat kentekenbewijs. Bovendien kan een natuurlijke persoon [...] in dat kentekenbewijs worden aangeduid als eigenaar van het voertuig of als een persoon die in een andere juridische hoedanigheid dan die van eigenaar over het voertuig kan beschikken.

voertuignummer
voertuignummer in combinatie met gegevens op kentekenbewijs (voor- en achternaam) kwalificeert als persoonsgegeven voor wie bijvoorbeeld toegang heeft tot kentekenregister

48. Het daarop vormt het VIN een persoonsgegeven in de zin van artikel 4, punt 1, AVG van de natuurlijke persoon die op hetzelfde kentekenbewijs is vermeld, voor zover degene die er toegang toe over de middelen kan beschikken om het redelijkerwijs in te zien voor de identificatie van de eigenaar van het voertuig of van een persoon die in een andere juridische hoedanigheid dan die van eigenaar over het betrokken voertuig kan beschikken.

redelijkerwijs te verwachten...
Olaf

63. Een persbericht over beweerd onrechtmatig gedrag, zoals fraude of corruptie, kan de belangstelling van het publiek wekken en de lezers, met name journalisten, ertoe aanzetten zoekopdrachten te verrichten naar de persoon op wie het persbericht betrekking heeft.

In een dergelijke context is een inspanning om dergelijke zoekopdrachten te verrichten op een website als die van ERCEA door de beschrijving te doorlopen van ongeveer 70 gefinancierde projecten die op deze website zijn vermeld, in combinatie met andere zoekopdrachten op het internet waarmee de naam en andere identificatiemiddelen van de persoon op wie het persbericht betrekking heeft waarschijnlijk kunnen worden gevonden, **geenszins excessief**, zodat het risico dat rekirante wordt geïdentificeerd door journalisten of andere personen die haar beroepsloopbaan niet kennen, **niet als onbeduidend** [...] kan worden aangemerkt.

inspanning om iemand te identificeren niet excessief en dus redelijkerwijs te verwachten

Opinie AG Spielman 6 februari 2025. C-413/23, ECLI:EU:C:2025:59 (GAR/EDPS)

Zie ook HvJEU 8 januari 2025, T354/22, ECLI:EU:T:2025:4 (Blindl)

persoonsgegevens, of niet?
Enschede: boetebesluit van AP

Bij [LEVERANCIER] is [...] de exacte locatie van de sensoren bekend en heeft men toegang tot het werkgeheugen en de software die draait op elke sensor. Tegelijkertijd met een nieuwe detectie van een mobiel apparaat door een sensor is het bijvoorbeeld voor iemand van [LEVERANCIER] mogelijk om ter plaatse of via een camera waar te nemen welke persoon binnen het bereik van de sensor komt lopen. Vooral op stille momenten in de binnenstad leidt dit direct tot identificatie van de natuurlijke persoon. Ter controle kan de persoon worden gevraagd naar zijn/haar MAC-adres. Dezelfde manier van identificeren is mogelijk in geval van gepseudonimiseerde MAC-adressen en de bijbehorende locatiegegevens, omdat ook dan op het moment van detectie ter plaatse of via een camera de persoon in kwestie waargenomen kan worden

'kunnen' of 'zullen' worden gebruikt...?

middelen waarvan redelijkerwijs valt te verwachten dat zij zullen worden gebruikt...? (vgl. overw. 26; Breyer)

persoonsgegevens, of niet? Enschede: de rechtbank Overijssel

rb Overijssel 2 feb. 2024,
ECLI:NL:RBOVE:2024:594

10. De rechtbank merkt op dat de AP bij de weerlegging van de bezwaren van eiser bij herhaling *uitgaat van de onaannemelijkheid van omstandigheden en gelijkwaardige bewoordingen in plaats van zich te baseren op onderzoek naar feiten.* [...]

13. De rechtbank is van oordeel dat de AP *onvoldoende heeft onderzocht* of de door haar genoemde manieren het inderdaad, in de gegeven situatie, mogelijk maken om de identiteit van een gebruiker van een mobiel apparaat met het blote oog te achterhalen.

De enkele stelling van de AP dat bedoelde medewerkers dit redelijkerwijs zouden kunnen doen overtuigt de rechtbank niet. De AP had, gelet op overweging 26 van de AVG moeten onderzoeken of het redelijkerwijs te verwachten is dat de genoemde middelen worden gebruikt om de natuurlijke persoon direct of indirect te identificeren, waarbij de kosten en de benodigde tijd voor identificatie met in achtneming van de beschikbare technologie op het tijdstip van verwerken en de technologische ontwikkelingen betrokken hadden moeten worden.

AP had moeten aantonen dat er sprake was van persoonsgegevens en kan niet volstaan met 'speculatieve gedachten-experimenten' (mijn woorden)

bewijslast...

persoonsgegevens, of niet? Enschede: de rechtbank Overijssel

rb Overijssel 2 feb. 2024,
ECLI:NL:RBOVE:2024:594

10. De rechtbank merkt op dat de AP bij de weerlegging van de bezwaren van eiser bij herhaling *uitgaat van de onaannemelijkheid van omstandigheden en gelijkwaardige bewoordingen in plaats van zich te baseren op onderzoek naar feiten.* [...]

13. De rechtbank is van oordeel dat de AP *onvoldoende heeft onderzocht* of de door haar genoemde manieren het inderdaad, in de gegeven situatie, mogelijk maken om de identiteit van een gebruiker van een mobiel apparaat met het blote oog te achterhalen.

De enkele stelling van de AP dat bedoelde medewerkers dit redelijkerwijs zouden kunnen doen overtuigt de rechtbank niet. De AP had, gelet op overweging 26 van de AVG moeten onderzoeken of het redelijkerwijs te verwachten is dat de genoemde middelen worden gebruikt om de natuurlijke persoon direct of indirect te identificeren, waarbij de kosten en de benodigde tijd voor identificatie met in achtneming van de beschikbare technologie op het tijdstip van verwerken en de technologische ontwikkelingen betrokken hadden moeten worden.

verkeerde maatstaf toegepast!

gaat erom wat **redelijkerwijs is te verwachten** niet om wat **theoretisch mogelijk** zou kunnen zijn...!

- HvJEU 19 oktober 2016, C-582/14, ECLI:EU:C:2016:779 (*Breyer*)
- HvJEU 20 december 2017, C-434/16 ECLI:EU:C:2017:99 (*Nowak*)
- HvJEU 17 JUNI 2021, ECLI:EU:C:2021:492 C-597/19, (*Mircom*)
- HvJEU 26 april 2023, T-557/20, ECLI:EU:T:2023:219, (*GAR/EDPS*)
- HvJEU 9 november 2023, C319/22- ECLI:EU:C:2023:837 (*Gesamtverband/Scania*)
- HJEU 7 maart 2024 C604/22 ECLI:EU:C:2024:214 (*IAB Europe*)
- HvJEU 7 maart 2024 C479/22 ECLI:EU:C:2024:215 (*Olaf*)
- HvJEU 8 januari 2025, T354/22, ECLI:EU:T:2025:4 (*Blindl*)
- Rechtbank Den Haag 20 oktober 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:9590 (*fietsendepot*)
- ABRvS 13 JULI 2022 ECLI:NL:RVS:2022:1993 (*fietsendepot*)
- Rechtbank Midden Nld 2 februari 2022 ECLI:NL:RBMNE:2022:297 (*Brein/Ziggo*)
- Kamerstukken II 2020/21, 35479, nr. 3, p. 6-7 (*Tijdelijke wet Informatieverstrekking RIVM i.v.m. Covid-19*)

fietsendepot

bevestigd in ABRvS 13 juli
2022 ECLI:NL:RVS:2022:1993

Rechtbank Den Haag 20 oktober 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:9590

7. [V]erweerder [heeft] aannemelijk gemaakt dat binnen de gemeente Den Haag géén IP-adressen worden vastgelegd, opgeslagen en gekoppeld aan personen. Er is dan ook geen sprake van directe of indirecte herleidbaarheid naar personen. Daartoe is van belang dat verweerder heeft toegelicht dat IP adressen indirect herleidbaar kunnen zijn tot een persoon, maar dat daarvoor middelen moeten worden ingezet om dit te

kunnen vaststellen. Verweerder heeft daarbij aangegeven dat het ondoenlijk qua tijd en mankracht is om van alle burgers met wie gecommuniceerd wordt, de identificatie via een IP-adres te achterhalen.

Daarbij van belang dat de gemeente niet zelf een database met koppeling te kunnen maken tussen een IP-adres en een burger beschikt, maar zijn er gegevens nodig van een Internet Service Provider. Nu de verwerking een excessieve inspanning van verweerder vergt, waardoor het gevaar voor identificatie in de praktijk onbeduidend is, kan het IP adres niet beschouwd worden als persoonsgegevens.

Brein/Ziggo

Rechtbank Midden NLD 2 februari 2022 ECLI:NL:RBMNE:2022:297
Een IP-adres is dus een persoonsgegeven **voor degene die wettelijke mogelijkheden heeft om dat IP-adres met behulp van informatie van een isp aan een persoon te koppelen**. Uit het [Breyer]-arrest lijkt te volgen dat het begrip “wettelijke mogelijkheden” door het Europese Hof ruim wordt opgevat. In het Breyer-arrest is immers overwogen dat van die wettelijke mogelijkheden geen sprake is indien de identificatie van de betrokkene bij de wet verboden wordt of in de praktijk ondoenlijk is, bijvoorbeeld omdat zij – gelet op de vereiste tijd, kosten en mankracht – een excessieve inspanning vergt, zodat het gevaar voor identificatie in werkelijkheid onbeduidend lijkt. De

voorzieningsrechter concludeert daarom dat de mogelijkheid om (al dan niet via de rechter) NAW-gegevens van de gebruiker van een IP-adres bij de isp op te vragen, wel onder de in het Breyer-arrest bedoelde wettelijke middelen valt.

«persoonsgegeven» kenteken

Hof A'dam 7 januari 2016 ECLI:NL:GHAMS:2016:146
Uitgaande van de definitie van artikel 1, onderdeel a, Wbp vormt een kentekengegeven **voor de heffingsambtenaar** in beginsel wel een persoonsgegeven, omdat hij via Cition de beschikking krijgt over onversleutelde kentekengegevens van voertuigen die binnen de Gemeente Amsterdam geparkeerd zijn en die door hem, na gegevensverstrekking door de RDW, aan een natuurlijk persoon kunnen worden gerelateerd.

Zie ook:
HvJEU 9 November 2023, C-319/22, ECLI:EU:C:2023:837
(Gesamtverband)

«geautomatiseerde verwerking»

art. 2

1. Deze verordening is van toepassing op de geheel of gedeeltelijk **geautomatiseerde verwerking**, alsmede op de verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

Het onderscheid tussen handmatig en geautomatiseerde verwerkte of te verwerken gegevens is niet altijd in alle scherp te maken.
Kamerstukken II 97/98, 25892, nr. 3, p. 69

«gedeeltelijk geautomatiseerd»

bundeling van verwerkingshandelingen die in het maatschappelijk verkeer als een eenheid wordt beschouwd

Kamerstukken II 97/98, 25892, nr. 3, p. 51

geautomatiseerd gevoerde gegevens en een handmatige gegevensverzameling [zijn] zodanig [...] verweven dat zij als één bestand moeten worden aangemerkt

Kamerstukken II 97/98, 25892, nr. 3, p. 69

- *verkeersopvattingen*
- *verwevenheid*
- *gemeenschappelijke bestemming*

voorschriften die van toepassing zijn op de niet-geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens.
Kamerstukken II 97/98, 25892, nr. 3, p. 60

papieren back-up van digitale bestanden (prints van e-mails) dossierkast met verwijfsindex

Voorbeelden:

- *[e]en handmatig bijgehouden hulpbestand van bron-documenten dat met betrekking tot de geautomatiseerd gevoerde gegevens een bewijsfunctie toekomt*
- *als met behulp van de geautomatiseerd gevoerde gegevens toegang kan worden verkregen tot het handmatige bestand*

Kamerstukken II 97/98, 25892, nr. 3, p. 69

«bestand»

d.w.z. niet geautomatiseerde
verwerking

Art. 4(6)
AVG

elk gestructureerd geheel van persoonsgegevens
die **volgens bepaalde criteria toegankelijk** zijn,
ongeacht of dit geheel gecentraliseerd of
gedecentraliseerd is dan wel op functionele of
geografische gronden is verspreid

(15) [...] De bescherming van natuurlijke personen dient te gelden
bij zowel geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens als
handmatige verwerking daarvan indien de persoonsgegevens zijn
opgeslagen of bedoeld zijn om te worden opgeslagen in een
bestand.

Dossiers of een verzameling dossiers en de omslagen ervan, die
niet **volgens specifieke criteria zijn gestructureerd**, mogen niet
onder het toepassingsgebied van deze richtlijn [sic] verordening te
vallen.

«bestand» zwartboek

HR 3 juni 2005 ECLI:NL:HR:2005:AT1093

[er wordt terecht onderscheid gemaakt tussen] **enerzijds** de
verzameling dossiers van alle in het ziekenhuis van de Stichting
werkzame medisch specialisten [...] die alle bij elkaar in een
dossierkast worden bewaard en welke tezamen een bestand vormen
als bedoeld in art. 1, onder c, Wbp en **anderzijds** het dossier
"[verzoeker]", dat noch feitelijk noch naar de aard van de inhoud
deel uitmaakt van dat bestand noch is bestemd om in dat bestand
te worden opgenomen; niet alleen wordt het dossier "[verzoeker]"
afzonderlijk bewaard en is het alleen voor [betrokkene 2], de
directeur van de Stichting, toegankelijk, ook bevat dit dossier geheel
andere gegevens (over het functioneren van [verzoeker]) dan het
bestand van de dossiers van de medisch specialisten.

«bestand» Dexia

HR 29 juni 2007 NL:HR:2007:AZ4663

Dexia [bewaart] de opnamen met het oog op haar procespositie en de banden waarop de telefoongesprekken met [verweerder] voorkomen, [zijn] reeds ontsloten door Dexia, aangezien Dexia op het overzicht van 11 mei 2005 de data en exacte tijdstippen heeft vermeld van de telefoongesprekken die zij met [verweerder] heeft gevoerd.

Voorts geldt [...] dat een financiële instelling als Dexia, [...] verplicht is technische en organisatorische voorzieningen te treffen om opgenomen telefoongesprekken en andere persoonsgegevens betreffende de opgenomen telefoongesprekken zonodig te kunnen traceren en reconstrueren

Bouwvakkers bezorgen dossiers bij De Telegraaf

Geheime rechtbankdossiers bij oud vuil

10 FEB 2017

AMSTERDAM - UPDATE 11.00 uur - "Dit had nooit mogen gebeuren", stelt de Raad voor de Rechtspraak, in reactie op het enorme datalek bij de rechtbank Amsterdam, waarover De Telegraaf vanmorgen bericht. Duizenden pagina's uit geheime en privacygevoelige rechtbankstukken zijn bij de verbouwing van de rechtbank Amsterdam op straat komen te liggen. Bouwvakkers hebben delen van lopende strafzaken, inclusief namen en adressen van verdachten en getuigen, en rapportages van de Raad voor de Kinderbescherming gevonden, die als oud vuil in verlaten kamers lagen.

Interne memo's over de beveiliging van de rechtbank, protocollen over transport en begeleiding van verdachten en gedragsrichtlijnen voor het personeel zijn tevens uitgelekt. Daaruit blijkt onder meer dat er jarenlang is geruzied over de veiligheid op de rechtbank. Ook wordt melding gemaakt van een 'angstcultuur' onder het veiligheidspersoneel, dat klaagt over onderbezetting en slechte uitrusting. De stukken zijn woensdag aan het einde van de middag bezorgd bij de redactie van De Telegraaf. Gisteren heeft de hoofdredactie van de krant de stukken teruggegeven aan een medewerker van de rechtbank.

De rechtbank reageert bijna laconiek. Wordvoerder Ton van den Brandt: „Het gaat om een groot aantal dossiers. Het is niet te verwachten dat iemand de inhoud heeft meegenomen uit een van onze papiercontainers.”

De Amsterdamse advocaat Van Oppen maakt korte metten met die versie. „Als de driehoek advocatuur, OM of rechtbank iets weggooit, hoort dat de versnipperaar in te gaan.”

De Leidse hoogleraar privacyrecht Gerrit-Jan Zwenne spreekt van „een datalek van ongekende proporties”.

- [...] Verwerkingsverantwoordelijke is een transportbedrijf dat o.a. pakketjes bezorgt aan particulieren.
- Aangezien de klager niet thuis was, werd een pakket bestemd voor de klager bezorgd bij zijn directe bureu, die op hun beurt het pakket bezorgd hebben aan de klager.
- De klager werpt op dat dit een inbreuk op de bescherming van zijn persoonsgegevens uitmaakt. Door het bezorgen van het pakket bij de bureu, zonder dat de klager daartoe toestemming had gegeven, hebben de bureu kennis kunnen nemen van de persoonsgegevens van de klager, te weten zijn naam en adres.

[D]e Geschillenkamer [is] van oordeel dat in casu de litigieuze verwerking niet valt onder het materieel toepassingsgebied van de AVG.

De Geschillenkamer stelt vast dat de bezorging van het pakket in kwestie, noch een geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking betreft, noch een verwerking van persoonsgegevens betreft die in een bestand zijn opgenomen of bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

vragen?

g.j.zwenne@law.leidenuniv.nl